

Nieuwsbrief

Stedenband Leiden-Toruń

Opgericht in 1988

december 2022

Beste Vrienden – Toruńgangers van de Stedenband Leiden-Toruń.

Het jaar 2022 spoedt ten einde. Wat heeft dit jaar onze Stedenband gebracht?

Vrijdag 27 mei hielden we in het kader van Leiden European City of Science een speciale Copernicus dag voor basisscholieren, in samenwerking met enkele jongeren van de Sterrenwacht. 's Avonds was er in het Logegebouw een avond voor belangstellenden met een presentatie over het leven van Copernicus, die geboren en gewerkt heeft in Toruń. Uitgelegd werd hoe Copernicus kon bewijzen dat de aarde om de zon draait en niet omgekeerd, zoals dat toen nog door de katholieke kerk werd beweerd.

Eind mei konden we geen bus uit Toruń ontvangen, zoals gebruikelijk, i.v.m. het feit dat er door de oorlog in Oekraïne en de opvang van veel vluchtelingen, hiervoor geen geld beschikbaar was.

I.v.m. het zelfde probleem was het niet mogelijk om met een bus vol, onze herfstreis naar Toruń te maken. Een kleine deputatie uit Leiden kon men wel ontvangen. Met een gehuurd busje zijn toen met 8 personen van onze werkgroep, van 25 oktober tot 30 oktober naar Toruń gegaan. Het werd een gezellige reis. Zoals gebruikelijk werden we zeer gastvrij ontvangen en werd ons een feestelijke maaltijd aangeboden door de locoburgemeester hr. Pawel Gulewski. I.v.m. het feit dat er in juni 2023 een gezamenlijk koren optreden zal zijn, met het Leiden Enlish Choir, met een koor uit Toruń en uit Oxford, werd de

locoburgemeester hiervoor uitgenodigd om naar Leiden te komen.

Tevens konden plannen besproken worden voor de gezamenlijke viering van het 35 jarig bestaan van de Stedenband in 2023.

Op zaterdag avond 19 november werd in het Logegebouw onze jaarlijkse Info-terugkomdag gehouden met een Poolse maaltijd. Het werd een goed bezochte zeer geslaagde avond met het tonen van een film van de binnenstad van Toruń en foto's gemaakt tijdens ons bezoek aan Toruń. Tevens was er een presentatie over de in Polen beroemde dichter en politicus Józef Wybicki, die het Poolse volkslied heeft geschreven. Deze dichter heeft gestudeerd aan de Leidse Universiteit en woonde in een huis in de oude binnenstad.

Door onderzoek met medewerking van de Stedenband, is nu ook bekend in welk huis hij toen heeft gewoond. De Poolse Ambassade is van plan om een plaquette ter nagedachtenis aan Józef Wybicki op de muur van dit woonhuis te plaatsen.

Plaquette Józef Wybicki

De Info-terugkomavond op 19 november met Poolse maaltijd

Wat gaat het Jubileum jaar 2023 onze Stedenband Leiden-Toruń brengen?

- We hopen allereerst dat het weer mogelijk wordt om een bus vol met bewoners uit Toruń te kunnen verwelkomen. Zij zullen dan van 7 t/m 10 juni in Leiden verblijven.
- Mogelijk zal er donderdag 8 juni een groots ontvangst zijn in het Stadhuis, waarbij niet alleen onze burgemeester Lenfering aanwezig zal zijn i.v.m. ons 35-jarig bestaan, maar ook de burgemeester van Toruń en de Poolse ambassadeur.
- De Stedenband Leiden-Toruń zal de Gemeente het speciaal gemaakte "Wandelboekje langs Poolse Muurgedichten" aanbieden en tevens ook de met medewerking van de Poolse Ambassade gemaakte "Promotie film over Leiden en zijn contacten met Polen in het verleden en heden".
- In het Singelpark hopen we, net als al is gebeurd door de Stedenband Leiden-Oxford, een speciale Toruń-boom te planten. Mede i.v.m. het 35-jarig bestaan.
- De plaatsing van een gevel plaque op het huis, waar de Poolse dichter en maker van het Poolse volkslied heeft gewoond, toen hij studeerde aan de Leidse Universiteit.
- Een gezamenlijk concert uitgevoerd op zaterdag avond 10 juni in de Hartebrugkerk, door 3 koren, nl. het LEC (Leiden English Choir) met een koor uit Oxford, waar Leiden ook een Stedenband mee heeft en een koor uit Toruń.
- De traditionele Herfstreis naar Toruń met een grote bus. Van dinsdag avond 17 oktober tot zondag 22 oktober, om daar het 35-jarig bestaan te vieren. We zullen dan vergezeld worden door een groep hardlopers uit Leiden en omgeving, die in Toruń mee gaan doen met de halve marathon.
- De Info-terugkomavond op zaterdag 25 november. Deze avond zal tevens een reünie avond zijn i.v.m. ons 35-jarig bestaan, voor de vrienden van de Stedenband, in heden en verleden.

Het jaar 2023 wordt voor onze Stedenband een druk maar bijzonder Jubileumjaar, met vele bijzondere evenementen en activiteiten.

Wij hopen op een grote betrokkenheid van U, als vrienden van de Stedenband Leiden-Toruń.

De Werkgroep Stedenband Leiden-Toruń wenst U Prettige Kerstdagen en veel Geluk, Liefde en Gezondheid voor het Nieuwe "Jubileum" jaar 2023.

Hopende U te zien. Met hartelijke groet: Frans Cornelisse - voorzitter.

Verslag van de reis door een kleine delegatie van Stedenband Leiden-Toruń naar Toruń van 25 t/m 30 oktober

Door Caspar ten Dam

Agelopen voorjaar was er nog de hoop dat de Stedenband Leiden-Toruń weer dit najaar met een volle tour bus naar Toruń zou kunnen gaan voor de jaarlijkse uitwisselingsreis naar Leidens Poolse zusterstad, na de halfvolle bus van vorig najaar en de wegens corona afgelaste reis van het jaar daarvoor. Echter al gauw bleek dat wegens verminderde financiële en personele slagkracht (minder subsidie, voortgaande vergrijzing onder de leden, opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, enz.) bij zowel onze eigen stedenbandorganisatie als onze zusterorganisatie in Toruń, een grote delegatie van onze kant en een volledig programma van hun kant voorlopig niet meer mogelijk te zijn. Niettemin besloot onze werkgroep tijdens een overleg op 28 september jl. alsnog met een kleine delegatie in een busje met ruimte voor maximaal 9 personen af te reizen naar Toruń van 25 t/m 30 oktober, om daar poolshoogte te nemen, desnoods op eigen initiatief locaties in en rond de stad te bezoeken, en overleg te plegen met Jagna Wajda, Grażyna Brzezińska en andere leden van onze zusterorganisatie. Vlak voor aanvang van de reis bleek dat de laatsten toch een programma konden aanbieden.

Uiteindelijk konden acht personen (ieder droeg €150 bij ter dekking van bus-huur en benzinekosten), van binnen en buiten de werkgroep, afreizen naar Toruń in de ochtend van dinsdag 25 oktober vanaf de Petruskerk aan de Lammenschansweg in Leiden: Frans Cornelisse, Ties Cornelisse, Greet Dusseldorp, Remmelt Scheringa, Roland Mulders, Wim Vreeburg, Caspar ten Dam en Ab de Buck. De laatste twee zijn nieuwe leden van de stedenband, die vorig jaar voor het eerst met de jaarlijkse herfstreis meegingen. Zo bestond er tijdens deze reis een goede mix van oude en nieuwe leden van de stedenband.

Tijdens de heen- en terugreis wisselden Roland en Ab elkaar af als chauffeur. Dat ging goed!

De heenreis verliep voorspoedig: even na 18:00 arriveerden wij in Polen bij hotel Miltex aan Dworcowa 1 in Torzym net voorbij de Pools-Duitse grens voor een overnachting – de werkgroep had al in de voorbereidingsfase besloten niet in een ruk door te rijden naar Toruń – en hadden na het inchecken in ons hotel een gezamenlijke avondmaaltijd in de ons welbekende restaurant Zajazd Chroby (zie foto 1); de ochtend daarop ontbeten wij daar ook.

Foto 1: avondmaaltijd in restaurant Zajazd Chroby te Torzym, 25 oktober

Foto 2: Hotel Gotyk in Toruń

In de ochtend van 26 oktober vertrokken wij vol goede moed van Torzym naar Toruń, waar wij rond 14:00 arriveerden bij Hotel Gotik aan ul. Piekarna 20 in het oude centrum (zie foto 2). Daar zouden de meesten van onze minidelegatie verblijven, behalve Ab de Buck en Caspar ten Dam, die net als vorig jaar als nieuwe stedenbandleden gratis mochten verblijven in het Podmurna gebouw. Ab en Caspar konden zonder problemen met hun bagage de korte afstand naar het poortgebouw

lopen, waar we de sleutels kregen voor onze kamers en net als de anderen even konden uitrusten alvorens we op uitnodiging van Jagna en een paar andere leden van de zusterorganisatie konden dineren in café Relaks aan ul. Szewska 4 vanaf 17:00 (zie foto 3). Daar liepen we de burgemeester van Toruń Michał Zaleski, tegen het lijf, waarop wij elkander hartelijk begroetten, Relaks bleek zijn stamcafé te zijn!

Foto 3: avondmaaltijd in café Relaks te Toruń, 26 oktober 2022

Eerder diezelfde middag hadden Ab en Wim (beiden rustten daardoor maar kort uit na aankomst) een gesprek met Damian Jasinski, milieukundig onderzoeker aan de Copernicus universiteit van de stad, met een paar van zijn studenten over duurzame stedelijke ontwikkeling in Toruń, Leiden, Dordrecht en andere Poolse en Nederlandse steden, met vergelijkingen in lokaal beleid voor het bevorderen van biodiversiteit, groenbeheer, openbaar vervoer, schone energie en klimaatadaptatie. Ab, als milieuambtenaar werkzaam in Den Haag en woonachtig in Dordrecht (maar tevens een fan van Leiden), zal de contacten met Damian en zijn studenten bestendigen en daarbij ook proberen een milieustedenband tussen

(onder meer) Leiden en Toruń, hun gemeenten en hun universiteiten, te helpen realiseren.

Zie verslag van Wim Vreeburg op pag. 10

De dag daarop, donderdag 27 oktober, gingen de meeste leden van ons reisgenootschap op eigen gelegenheid musea, winkels en andere bezienswaardigheden bezoeken. Ab vertrok 's ochtends vroeg naar Gdansk om deze stad voor een paar dagen te bezoeken; hij zwom zelfs in zee bij de naburige kustplaats Sopot. Caspar werkte die middag ook een paar uurtjes op zijn laptop in het vegan eetcafé PERS aan ul. Mostowa 6, vlak om de hoek bij het Poortgebouw.

In de vroege avond vond overleg plaats in het Poortgebouw tussen de stedenbandgroepen van Toruń en Leiden; aanwezig waren van hun kant Grażyna (voorzitster), Jagna en drie andere leden, en van onze kant Frans (voorzitter), Greet, Roland, Remmelt, Caspar en Wim.

Het Podmurna (Poortgebouw) gebouw in Toruń

Hier volgt een samenvatting van het verslag gemaakt door Wim:

Jagna gaf aan dat hun organisatie nog voor twee jaar gebruik kan maken van tenminste één kamer in het Podmurna gebouw, maar daarvoor wel huur zou moeten gaan betalen. Voor het bezoek aan Leiden kon men gewoonlijk (gemeentelijke) EU-fondsen aanspreken, maar dat leek niet meer mogelijk te zijn. Voor het volgend bezoek aan Leiden kon men ditmaal helaas geen gelden uit EU-fondsen krijgen. Toch wou men graag in 2023 het 35-jarig jubileum van de stedenband ook in Leiden vieren en daarvoor zou de organisatie toch een aanvraag bij de gemeente Toruń indienen. Frans gaf daarbij aan dat de Leidse zusterorganisatie ter viering van dat jubileum ook een extra subsidie zou proberen los te krijgen bij de gemeente Leiden.

Frans vertelde verder dat in juni volgend jaar drie zangkoren, uit Toruń, Leiden en Oxford, gaan optreden. Volgens de huidige planning zou op vrijdag 9 juni een eerste samenzang, op zaterdag 10 juni een concert in de Hartebrugkerk en zondag 11 juni met een grachtentocht en lunch plaatsvinden. Jagna en Grażyna gaven aan dat zij beiden wegens werkverplichtingen uiterlijk die zaterdag rond middernacht zouden moeten vertrekken terug naar Toruń (Frans zou proberen de Leidse grachtentocht voor hen eerder, bijvoorbeeld op de donderdag, te laten plaatsvinden). Hun stedenbandorganisatie zou zich gesteund voelen als vanuit de Leidse zusterorganisatie een officiële brief komt met uitnodiging voor de korenbijeenkomst. Frans beloofde dit te regelen; Greet en Roland worden de contactpersonen vanuit Leiden voor deze en andere regelingen waaronder onderdak van Toruńse korenleden bij Leidse korenleden. Onderdak voor een veel grotere groep uit Toruń zou helaas niet meer mogelijk zijn, wegens – net als in Toruń – vergrijzing onder de leden en verminderde subsidie vanuit de gemeente. Toch zou het proberen in oktober 2023 als vanouds met een bus met 40 deelnemers naar Toruń te komen, waarschijnlijk inclusief een groep 'marathonlopers' onder leiding van Dirk-Jan Binnendijk.

Voor de jaren daarna voorzag Frans drie scenario's:

(1) beëindigen van de stedenband; (2) om het jaar de uitwisselingsreis houden; (3) in naam blijven voortbestaan, en alleen incidenteel activiteiten ontplooiën als die qua menskracht en financiën doenbaar zijn. Een vierde scenario zou een actief stedenband zijn met veel nieuwe leden van jongere generaties; maar dat achtte Frans helaas het minst waarschijnlijk.

Panorama Toruń aan de Wisla

Op vrijdag 28 oktober bezochten de meeste leden van ons reisgenootschap 's middags op uitnodiging van Jagna het Historisch Museum van Toruń aan ul. Lazienna 16, waarin we o.a. een 3D film zagen over de bouwkundige geschiedenis van de stad.

Het historisch Museum in Toruń

's Avonds werden wij en de leden van onze zusterorganisatie onthaald met een officiële diner in Restaurant Staropolski Zajadz aan ul. Zeglarska 10/14 (zie foto's 4 en 5). Daar gaf raadslid Paweł Gulewski, tevens locoburgemeester en (een) 'vice-president' van Toruń een dankwoord aan de uitgenodigde aanwezigen. Vervolgens gaf Frans een speech namens onze stedenband organisatie, waarbij hij kort de bevindingen van ons overleg met onze

zusterorganisatie samenvatte en loco burgemeester/raadslid Paweł uitnodigde om bij het korenfestival in Leiden aanwezig te zijn. Deze laatste reageerde welwillend, waardoor een officiële uitnodigingsbrief niet meer nodig leek (hoewel zo'n brief ter herinnering nooit kwaad zou kunnen). Ab was trouwens net op tijd teruggekeerd uit Gdansk, en sprak tijdens het diner o.a. weer met de milieukundige Damian.

Foto 4: diner in restaurant Staropolski te Toruń; Frans aan het woord, 29 oktober

Foto 5: op bordes van restaurant Staropolski te Toruń, 29 oktober

Terwijl op zaterdag 29 oktober andere leden van ons reisgezelschap één of meerdere markten en winkels gingen bezoeken, sloten even na 10:00 's ochtends Ab, Wim en Caspar zich met enige vertraging – omdat wij te voet kwamen i.p.v. per tram (vonden wij makkelijker...) – aan bij een dozijn mensen van fietsclub Rowerowy Toruń die zich inzet voor een duurzame fietsinfrastructuur in en rondom de stad (www.rowerowytorun.com.pl). Roland was al aanwezig bij de afspraaklocatie van de fietsclub; de initiatiefnemers van de deze stichting, Paweł Wisniewski en Joanna heetten ons, net als de voorgaande jaren, hartelijk welkom en we konden al snel op de geleverde fietsen op weg in een 15km-lange route naar een natuurpark ten noordwesten van de stad en door het bos van Barbarka. De terugweg liep grotendeels lang dezelfde route.

Onderweg bleek dat sommige fietspaden – met name die in het natuurpark zelf – sterk waren verbeterd t.o.v. een paar jaar geleden (toen er veelal slechts zandpaden bestonden voor de fietsers) – maar dat sommige kruisingen over autowegen nog ongemarkeerd voor fietsers waren. Gelukkig bleken automobilisten daarmee rekening te houden, door vaart te minderen en ons de oversteken te laten maken. Tijdens één van onze korte pauzes vertelden Paweł en Joanna ons dat hun fietsstichting steeds meer leden en sympathisanten heeft gekregen o.a. via hun populaire Critical Mass fietsdemonstratietochten, en ook wat gedaan heeft kunnen krijgen bij de plaatselijke politiek. Maar volgens hen zijn ze er nog lang niet en moet een echte fietscultuur nog in hun stad en elders in Polen nog hopelijk tot bloei komen.

Foto 6: Motel u Olka in Boczków

Ruime kamers in het motel

Rond 16:00 vertrok de hele groep vanaf Hotel Gotik naar Motel u Olka aan ul. Sikorskiego 25 te Boczków voor de overnachting op de terugreis (zie foto 6). Na het inchecken aten wij die avond weer in restaurant Zajazd Chroby in het naburige Torzym, en de ochtend daarop hadden wij ontbijt in het motel (zie foto 7).

Rond 10:00 's ochtends vetrokken wij richting huis, waarbij wij een paar maal een pauze namen bij een soms nogal smoezelig wegrestaurant (zie foto 8)

Foto 7: ontbijt in Motel u Olka te Boczków, 30 oktober

Foto 8: reisgroep Stedenband Leiden-Toruń tijdens een pauze op de terugweg, 30 oktober

Tegen 19:00 's avonds arriveerden wij bij de Petruskerk aan de Lammenschansweg in Leiden. Daar namen wij hartelijk afscheid van elkaar. Roland en Ab moesten nog even 'doorwerken', d.w.z. de bus terugbrengen naar het verhuurbedrijf in Den Haag (waarbij Ab kon worden afgezet met Roland's auto). Een week later ging een uitnodiging de deur uit naar leden,

gastouders en belangstellenden voor de traditionele informatie avond op 19 november met een paar lezingen en een etentje in het Logegebouw aan Steenschuur 6 te Leiden, waarbij men zou worden geïnformeerd over de reis van onze kleine delegatie naar Toruń – en over de plannen ter viering van het 35-jarig jubileum van de stedenband volgend jaar.

Ontmoeting met onderzoekers Duurzaamheid Copernicus Universiteit

Via Jagna hebben drie onderzoekers van de Copernicus Universiteit, faculteit Geografie om contact gevraagd met een deeldelegatie van de deelnemers aan de herfstreis 2022. Op woensdag 26 oktober 2022 spreken we elkaar in Toruń.

Vanaf links: Damian, Ab, Roland, Wim, Pawel en Leszek

Vanuit Toruń:

Pawel Smolinski, bezig met Ph.d. Hij is geïnteresseerd in sociale gedragingen in combinatie met milieu activiteiten. Hij laat enkele foto's zien van ooit groene plekken en pleinen die parkeerplekken geworden zijn.

Leszek Dabrowski, ook bezig met Ph.d. Hij heeft interesse in recreatie en grootstedelijke studies.

Damian Jasinski, initiatiefnemer en beheerder van Urban Lab binnen de faculteit. Hij ziet zich als een makelaar voor sociale innovatie. Geïnteresseerd in de samenhang rond woningbouw, sociale inclusie, Ukraine, revitalisatie van beton naar parken ("green-ups") en mobiliteit.

Vanuit Leidse kant:

Ab de Buck, ambtenaar Ministerie van Infrastructuur en maatschappelijk actief in politieke vraagstukken. Ab wijst op de complexiteit bij overheidsbeleid. Ab roemt het voorbeeld van het Singelpark en van ontwerpen voor nieuw groen bij parkeerplaatsen in Leiden.

Roland Mulders, jarenlang actief voor grondinfrastructuur bedrijf Arcadis, wijst op een recent rapport van Arcadis over steden en woonklimaat. Dit rapport is opmerkelijk genoeg bij de Poolse deelnemers bekend! Roland attendeert hen daarnaast op de verschillen tussen het dichtbevolkte Nederland en het daarmee vergeleken dun bevolkte Polen. Niet alles wat in Nederland is bedacht kan in Polen toegepast worden.

Wim Vreeburg, enige tijd gastdocent bij Copernicus Universiteit faculteit Economie & Management, wijst op lokale initiatieven zoals die van de fietsersbond Rowerowy in Toruń waarbij de mobiliteit beïnvloed wordt. Daarnaast heeft de Leidse stedenband direct en indirect contacten met de gemeente Leiden bij vraagstukken rond

gemeentelijke duurzaamheidsbeleid en met de Universiteit Leiden over duurzaamheidsvragen. Van belang is wel dat de behoefte aan kennis / informatie specifiek gemaakt wordt. In juni 2023 komt een delegatie van Toruń naar Leiden. Mogelijk kunnen zij zich daarbij aansluiten en fysiek de "counterparts" kunnen ontmoeten.

Afspraken:

1. Vanuit Toruń gaat men specifieke profielen opstellen over wat men graag wil weten van de partners in Leiden.
2. Vanuit Leiden gaat men na welke mogelijke contacten er zijn bij de gemeente Leiden en bij de Universiteit Leiden.

Wim Vreeburg

Hier nog een foto impressie van de afgelopen herfstreis in oktober

Nieuwsbrief Stedenband Leiden-Torun
december 2022

Het Stadhuis in Torun:

Colofon

Redactie: Frans Cornelisse, Caspar ten Dam
Wim Vreeburg
Opmaak en samenstelling: Remmelt Scheringa

Stedenbandwerkgroep Leiden-Torun

Voorzitter: Frans Cornelisse
Tel: 071- 5763535
E-mail: voorzitter@leiden-torun.eu

Website: www.leiden-torun.eu

E-mail: info@leiden-torun.eu

Facebook: [Twincityorganisation Leiden-Torun](https://www.facebook.com/Twincityorganisation-Leiden-Torun)

Twitter: @LeidenTorun

Giro: NL66 INGB 0004 8780 29

t.n.v. STG Stedenband Leiden-Torun

Leiden, december 2022

Word vriend van de Stichting
Stedenband Leiden-Torun

Met uw steun (€ 25,- per jaar) als vriend van stichting krijgt u:

- informatie via onze uitgebreide online nieuwsbrief
- gratis toegang tot de jaarlijkse ontmoetingsavond
- gratis folders over Torun
- korting op de busreis in de herfstvakantie naar de historische stad Torun

Als vriend wordt u tevens geregeld op de hoogte gehouden hoe en waaraan uw donatie wordt besteed.

U kunt uw bijdrage overmaken op rekening: **NL66 INGB 0004 8780 29**
t.n.v. **STG Stedenband Leiden-Torun** met vermelding 'Donateur'.

Wij zijn een culturele ANBI, waardoor u als particulier 1,25 keer uw bijdrage kunt aftrekken van de belasting. Ondernemingen mogen dit bedrag 1,5 keer aftrekken in hun aangifte.

Bij voorbaat hartelijk bedankt voor uw steun!

www.leiden-torun.eu

